

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ШЕРІНГОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. У статті розглянуто сучасні тенденції та особливості розвитку шерінгу у світі, як нової соціально-економічної системи. Висвітлена проблема регулювання шерінгової економіки, зокрема проблема оподаткування, оплати праці шерінговими сервісами та розподілу відповідальності між учасниками шерінгової угоди та платформою. Для аналізу були обрані ринки шерінгу США, Європи та Китаю. У результаті дослідження було виявлено економічні, практичні, соціальні, екологічні особливості та переваги шерінгової економіки; встановлено, що, на відміну від традиційних компаній, шерінгові сервіси використовують одразу три моделі розвитку бізнесу. Визначено чинники динамічного розвитку шерінгу у світі, основним з яких виступає швидке поширення та використання інформаційних технологій. На основі проведеного аналізу обґрунтовані тренди, а також розглянуті прогнози подальшого розвитку економіки спільного споживання.

Ключові слова: шерінгова економіка, економіка спільного споживання, шерінг, бізнес-модель підприємства, шерінгові сервіси, шерінгові компанії.

Parsenyuk Vladlena, Pashchenko Olha

Oles Honchar Dnipro National University

CURRENT TRENDS AND PROSPECTS OF SHARING ECONOMY

Summary. The sharing economy or collaborative economy is a new social economical system, the idea of which is based on the shared usage and shared access to resources, goods and services. Moreover, sharing economy includes their creation, production, distribution, trade and consumption by various people and organizations. The article highlights the problem of regulating the sharing economy, in particular, taxation, labor payment by sharing services and allocation of responsibilities between the participants of the sharing agreement and the platform. The markets of the USA, Europe and China were selected for analyzing current trends of the sharing economy's development in the world. It is known that rent of apartments and transport are two the most developed areas of sharing. At the same time, the media and entertainment is the most credible sector among all other sharing services. During the research the features and advantages of the sharing economy were revealed, which are: access to a wider and better range of goods and services, reduction of their prices, the ability to earn additional income, saving time through automated rental processes, broadening the outlook and exchanging of experience, saving resources and protecting the environment. It is known that sharing companies are serious competitors of traditional service providers, because of using three models of business development at the same time – leadership strategy by expenditures, strategy of differentiation and focus strategy. Furthermore, the factors of dynamic development of sharing in the world were identified, the main of which is the rapid spread and usage of information technologies, as well as the growth of the world's population, increasing income inequality, the frequency of global financial, environmental and social crises, and increasing the cost's volatility of natural resources. It is predicted further development and growth of sharing economy, which in 2025 will be comparable to the traditional economy in terms of total revenue. Based on this analysis, the trends of further development of the collaborative economy were justified – consolidation sharing platforms into large online sharing systems, changing the way of consumption, opening up new possibilities for business development and the emergence of new business projects, overcoming corruption, shift in awareness and the level of trust to sharing services, tougher competition and the increased role of the state as a regulator of sharing processes.

Keywords: sharing economy, collaborative economy, sharing, business model of the enterprise, sharing services, sharing companies.

Постановка проблеми. Важливою умовою зростання і розвитку сучасної капіталістичної економіки є постійне збільшення виробництва і споживання. Це забезпечує розвиток економік країн, але не може продовжуватися безперервно, адже природні ресурси обмежені. В умовах технологічного прогресу та інноваційного розвитку, життєвий цикл багатьох товарів скорочується – навіть у разі збереження відповідного зовнішнього вигляду і працездатності, вони морально старіють та виходять з моди, їх сервіс та обслуговування зупиняється. Таким чином, у сьогоденній реальності володіння багатьма речами перестає бути самостійною цінністю і втрачає свій колишній сенс, якщо їх можна орендувати. Дана тема є особливо актуальною у зв'язку із швидким розвитком нової соціально-економічної системи – шерінгової економіки або економіки спільного споживання, яка заснована

на спільному використанні матеріальних і людських ресурсів. Крім того, формуванням та розвитком даного феномену впливає на формування міжнародних бізнес-моделей, створює нові можливості для споживачів та підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Феномен економіки спільного споживання вивчали у своїх роботах такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: Р. Ботсман, Б. Волш, О. Дзюба, Г. Левіс, Ф. Маззелла, А. Молдован, Л. Ревенко, Н. Ревенко, Р. Роджерс, М. Спенс, С. Федорінов, О. Чулок та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На думку авторів, варто поглиблювати дослідження висвітлених питань, зокрема в контексті діджиталізації бізнес-процесів. Крім того, залишається низка проблем, пов'язаних із динамічним розвитком шерінгу, зокрема: відсутність нормативно-правової бази

для регулювання діяльності шерінгових компаній, у т.ч. податкового законодавства, працевлаштування та розподілу зобов'язань між учасниками шерінгової угоди.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є оцінка сучасного стану та встановлення перспектив розвитку шерінгу у світі. Для досягнення мети необхідно вирішити низку наступних питань:

- дослідити особливості та встановити чинники динамічного розвитку шерінгових сервісів;
- розглянути прогнози та обґрунтувати тренди подальшого розвитку економіки спільного споживання.

Виклад основного матеріалу. Шерінгова економіка (або економіка спільного споживання) – це нова економічна система, концепція якої обговорювалася ще в 90-х роках, проте інтенсивний розвиток розпочався тільки з 2008 р. [2]. Шерінг став найбільшим нововведенням після впровадження Інтернету та електронної комерції і наразі починає охоплювати увесь світ, у такий спосіб, демонструючи наступний еволюційний крок у розвитку сучасного бізнесу [17].

Функціонування шерінгової економіки засновано не на принципах «бізнес-споживач» або «бізнес-бізнес», а передбачає вільну комунікацію користувачів у одноранговій мережі один з одним, при цьому платформа виступає лише зв'язною ланкою. Це допомагає знизити ризики і невизначеність щодо економічних транзакцій з незнайомцями, оскільки формується певний ступінь довіри до діяльності сервісів шерінгу [14]. Варто виділити такі особливості моделі спільного споживання (рис. 1):

1) економічні особливості – товари стають дешевшими та більш доступними для людей, адже підприємства виключають з ціни товару витрати на нерухомість, транспорт і персонал. В цілому шерінг має наступні переваги. По-перше, клієнти отримують товари певної якості за нижчу ціну, а підприємства – економію коштів і збільшення доходу. По-друге, у людей з'являється можливість отримати доступ до товарів преміум-класу, на які раніше не вистачало коштів – наприклад, орендувати яхту або приватний літак. По-третє, клієнти мають можливість надавати в оренду своє майно і, відповідно, отримувати додатковий дохід. По-четверте, шерінгові платформи можуть підвищити економічну продуктивність за рахунок більш ефективного розподілу активів (робочої сили і капіталу) [14; 17];

2) практичні особливості використання шерінгу полягають в економії часу, адже всі процеси майже повністю автоматизовані і не потребують додаткового обслуговування;

3) соціальні особливості виявляються у розширенні кругозору та обміну досвідом, адже шерінгові компанії інтегрують у свої онлайн-сервіси, сайти та платформи рейтинги та чати, через які користувачі можуть спілкуватися між собою і, відповідно, впливають на рівень довіри нових клієнтів до шерінгових компаній – забезпечується реклама бренду через ефект «сарафанного радіо». У такий спосіб формуються міцні відносини з клієнтом, засновані на довірі та прозо-

Рис. 1. Основні особливості економіки спільного споживання

Джерело: побудовано автором за даними [17]

рості, що збільшує їх лояльність [17]. За даними PricewaterhouseCoopers, 92% людей довіряють рекомендаціям більше, ніж будь-яким іншим видам реклами [4; 8];

4) екологічні особливості – модель економіки спільного споживання забезпечує економію ресурсів і захист навколишнього середовища шляхом того, що міжнародні шерінгові компанії своєю головною ціллю та відмінністю від традиційних компаній вважають саме орієнтованість на зниження шкоди навколишньому середовищу. Згідно з дослідженням Каліфорнійського університету 2011 р., кожний автомобіль, який використовується спільно, здатний замінити від 9 до 13 автомобілів. До того ж, Airbnb на своєму сайті опублікував дані про заощадження води еквівалентом в 270 та 1100 басейнів олімпійського масштабу американськими та європейськими гостями відповідно, які використовували сервіс. У той же час, сервіс каршерінгу BlaBlaCar також на власному сайті підраховує, що за весь час існування платформи було зменшено обсяги викидів CO₂ близько на 700 000 тон [1];

5) шерінг надає доступ до ширшого та якіснішого асортименту товарів та послуг, оскільки шерінгові компанії отримують доступ до великої кількості ресурсів і пропонують нові види послуг, які раніше не були доступними – люди можуть обмінюватися товарами, брати їх в оренду та обирати найкращі пропозиції. Це також надає перевагу шерінговим постачальникам перед традиційними компаніями з обмеженим асортиментом товарів та послуг [17];

6) використання шерінговими компаніями одразу трьох головних бізнес-моделей М. Портера, які допомагають їм вижити у конкурентному середовищі: стратегія лідерства за витратами (отримання переваги за рахунок зменшення витрат, а відповідно й цін), стратегія диференціації (постачання інноваційних та якісних продуктів), фокусна стратегія (орієнтація на нішові ринки та унікальні потреби клієнтів). Відповідно до концепції М. Портера компанія повинна обрати тільки одну конкурентну стратегію. Однак, багато підприємств, побудованих за принципом економіки спільного споживання, використовують всі три вищевказані конкурентні стратегії і тому випереджають своїх традиційних конкурентів за досить короткий проміжок часу, не витрачаючи величезних ресурсів на розвиток бізнесу [17].

Таким чином, можна сказати, що економіка спільного споживання надає безліч переваг вна-

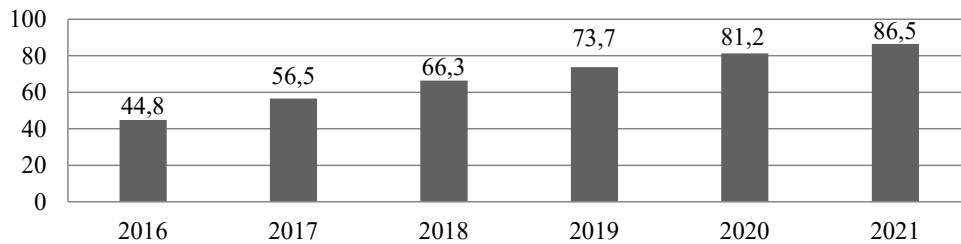

Рис. 2. Кількість користувачів шерінгової економіки у США протягом 2017–2020 рр. та прогноз на 2021 р., млн чол.

Джерело: побудовано автором за даними [12]

слідок своїх особливостей і стимулює споживачів все більше звертатися до шерінгових сервісів. Про це свідчить статистика відносно кількості користувачів шерінгом у США, зокрема, якщо у 2016 р. близько 44,8 млн американських громадян використовували сервіси економіки спільного споживання хоча б раз на рік, то у 2021 р. очікується, що їх кількість збільшиться до 86,5 млн чол. (рис. 2) [12].

Економіка спільного споживання в Європі мала значне зростання у 2019 р. Кожен п'ятий європейець від 16 до 74 років використовував додаток для бронювання житла в іншої людини і наразі це число продовжує зростати. Лише 8% опитаних були зацікавлені у шерінгу транспорту: каршерінг, карпулінг тощо. Ці дані протягом декількох років є стабільними, що свідчить про небажання загальної кількості європейців використовувати шерінгові сервіси та бути більш мобільними.

Проте, варто зауважити, що дані по країнам різняться – в залежності від виду шерінгу, змінюється й активність. Наприклад, шерінг житла найбільш популярний у Люксембурзі (46%), Ірландії (34%) та Мальті (30%). Однак, у Латвії (8%), на Кіпрі (5%) та Чехії (5%) цей вид шерінгу практично не поширений. У той же час, найбільш високі дані по шерінгу транспорту простежуються в Естонії (29%), Ірландії (26%) та Мальті (25%). Найнижчі показники демонструють Болгарія, Греція та Кіпр (по 2%).

Таким чином, динаміка розвитку економіки спільного споживання в Європі є позитивною. Тим не менш, основна перешкода на шляху розвитку та посилення конкурентних позицій компаній шерінгової економіки в Європі – це відсутність єдиного і послідовного європейського регулювання даного сектора. Кожна з країн-членів ЄС запроваджує власні правила, і у майбутньому це може створити проблеми вільного обміну товарами та послугами шерінгових сервісів між різними країнами. Тому гармонізація законодавства щодо функціонування шерінгової економіки між членами ЄС являється нагальною вимогою сьогодення [18].

Одним із сучасних трендів розвитку світової економіки є діджиталізація, яка підвищує загальний рівень продуктивності і сприяє подальшому зростанню обсягів економіки спільного споживання. Тому виникає необхідність забезпечення відповідної нормативної бази для платформ шерінгової економіки як на національному рівні, так і міжнародному. Зокрема, актуальним є встановлення регулювання щодо працевлашту-

вання та оплати праці у шерінгових компаніях. Наприклад, у Великобританії у 2018 р. Апеляційний суд кваліфікував водіїв як робітників, а не самозайнятих. А у січні 2019 р. Апеляційний суд Франції постановив, що партнерський контракт, підписаний Uber з водіями, являється трудовим договором [15].

Також, важливо встановити ким виступають постачальники послуг – юридичними чи фізичними особами. Якщо постачальники послуг – юридичні особи, то за якими критеріями вони будуть вважатися комерційними компаніями та яким адміністративним та нормативним вимогам повинні відповідати. Крім того, деякі платформи побоюються наслідків значних юридичних зобов'язань, оскільки виступають лише посередниками, але повинні нести певну відповідальність в кожному конкретному випадку.

Ще одна важлива проблема, пов'язана із відсутністю регулювання шерінгових платформ – це оподаткування. Дохід від шерінгу повинен декларуватися та оподатковуватися, але досі тільки декілька країн мають відповідні закони [14].

Таким чином, на даний момент кожна країна самостійно регулює діяльність шерінгових платформ й самостійно вирішує рівень розвитку та розповсюдження шерінгу. Однак, дану проблему неможливо ігнорувати, адже шерінгова економіка вже досягла значних розмірів. Крім того, оренда житла та транспорт являються найбільш розвиненими сферами шерінгу, але очікується, що багато інших секторів економіки будуть долучатися до шерінгових платформ у майбутньому [14].

За прогнозом PwC, до 2025 р. шерінгові компанії зрівняються з традиційними за обсягами отриманої виручки у секторах каршерінгу, оренди житла, стрімінгу музики і відео, фрілансу та краудфандінгу. У разі здійснення цього прогнозу обсяг економіки спільного споживання до 2025 р. збільшиться майже у 20 разів (рис. 3). Найбільше зростання очікується у спільному користуванні транспортом й оренді житла [16].

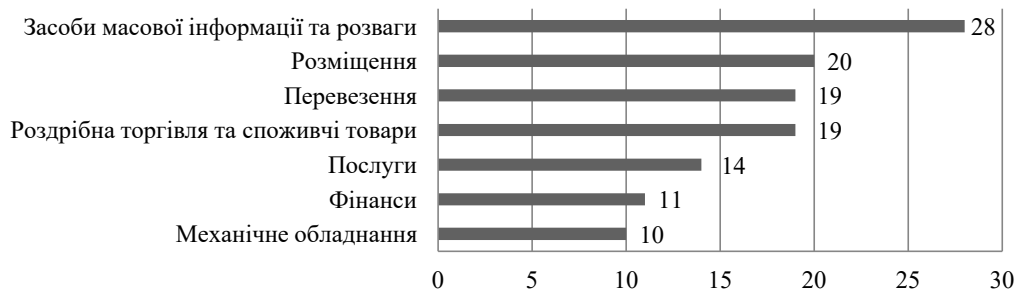
Також, прогнозується, що обсяги європейського ринку шерінгової економіки у наступні 10 років будуть збільшуватися в середньому на 35% на рік [1]. У той же час, за прогнозами Національного інформаційного центру КНР, очікується, що до 2025 р. частка шерінгової економіки складе до 20% ВВП Китаю [5].

Шерінгові компанії позиціонуються як серйозний конкурент традиційних провайдерів послуг. У процесі опитування 6 європейських країн (Австрія, Бельгія, Німеччина, Нідерланди, Швейцарія) та Туреччини так вважало 74% рес-

Рис. 3. Обсяги виручки традиційних та шерінгових компаній у 2015 р. та прогноз на 2025 р., млрд дол.

Джерело: побудовано автором за даними [9]

Рис. 4. Частка використання галузевих сегментів шерінгової економіки в європейському регіоні у 2017 р., %

Джерело: побудовано автором за даними [16]

Примітка: респонденти обирали декілька факторів, тому сума відсоткового співвідношення більше 100%

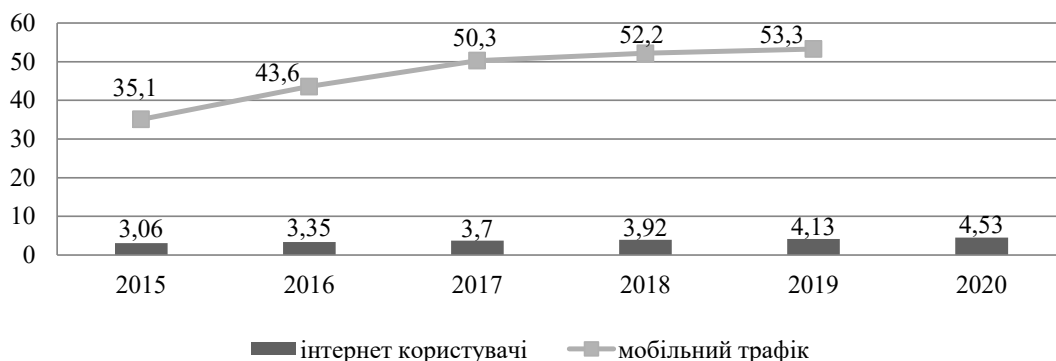
пондентів. Тим не менш, за даними опитування PwC, медіа та розваги – це єдиний сектор з більш високою довірою до шерінгових послуг ніж у традиційних провайдерів. В інших галузях лідирують в опитуванні щодо довіри користувачів традиційні постачальники послуг (рис. 4) [16].

Загалом, 63% респондентів очікують, що шерінгова економіка – це не короткострокова тенденція. При цьому 72% опитаних вважають, що розвиток шерінгу вплине на ринок праці та до 2030 р. сприятиме переходу від традиційної 40-годинної робочої неділі до фрілансу та формування декількох джерел доходу. Відповідно, майже кожен другий респондент (52%) вважає, що шерінгова економіка сприятиме скороченню робочих місць у традиційних компаніях [16].

Таким чином, можна виділити наступні чинники розвитку економіки спільного споживання:

1) інформаційні технології, а також швидкий та дешевий мобільний зв'язок та Інтернет – головні чинники розвитку шерінгової економіки, адже за їх рахунок забезпечується функціонування онлайн-платформ шерінгових компаній. З рисунку 5 бачимо, що динаміка поширення Інтернету протягом 2015–2020 рр. є позитивною, а також кількість користувачів, які віддають перевагу мобільному трафіку замість використання інших пристроїв, збільшується. Протягом 2020 р. Інтернетом у світі користуються 4,53 млрд чол., або 58,8% загального населення планети [3; 10].

У той же час, у 2019 р. мобільний трафік склав 53,3% загального використання Інтернету – це більше половини, що говорить про комфортність використання смартфонів та їх мобільність у порівнянні з персональними комп'ютерами (44%) та планшетами (2,7%) [3; 10]. Кількість

Рис. 5. Кількість інтернет-користувачів та відсоток використання мобільного трафіку у світі протягом 2015–2020 рр., млрд чол., %

Джерело: побудовано автором за даними [10; 11]

власників смартфонів збільшилася з 2,5 млрд у 2016 р. (33,5%) до 3,2 млрд у 2019 р. (42,6%) [13];

2) зростання населення планети – за даними ООН до 2050 р. населення планети складе близько 10 млрд чол., у т.ч. у містах буде мешкати 64,1% населення країн, що розвиваються, і 85,9% розвинених країн. Збільшення щільності населення призведе до потреби спільного використання як ресурсів, так і послуг [7];

3) збільшення нерівності доходу – розрив між багатими та бідними стане однією з рушійних сил використання шерінгу, адже за даними досліджень WorldEconomicForum, вперше в історії людства середній клас представляє більшість населення планети і, згідно з прогнозами, в найближчі 10 років подвоїться – до 5,2 млрд людей. Передбачається, що визначальним фактором розвитку шерінгової економіки стане середній клас, покоління Y (працездатне населення до 35 років) та літні споживачі. Зокрема, у США, Японії та Європі зростає число старіючих жителів, які бажають продовжувати брати участь у житті спільнот. Тому, наприклад, створені платформи SilverNest та GoGoGrandparent, надають можливість літнім людям не відставати від трендів та користувалися економікою спільного споживання [7; 9];

4) частота настання глобальних фінансових, екологічних та соціальних криз. Наразі кризові явища відбуваються кожні 7-10 років, тому падіння доходів, безробіття і невпевненість у завтрашньому дні стали широко поширеними факторами навіть у розвинених країнах. Відповідно до цього, люди більш ретельно контролюють свої витрати [7];

Варто зауважити, що основні шерінгові компанії-гіганти з'явилися саме у період Великої рецесії: BlaBlaCar (2006 р.), Airbnb (2008 р.) та Uber (2009 р.). Існує думка, що у зв'язку із кризовими явищами, люди не мали достатньої кількості коштів, а тому були відкриті для нового досвіду, у т.ч. використання технологій, які пропонували вирішення їх проблем за меншу в 2-3 рази ціну [2].

5) посилення волатильності вартості природних ресурсів. В проміжках між глобальними кризами спостерігається період зростання добробуту і, відповідно, чисельності населення, що дає навантаження на природні ресурси, адже населення вже може собі дозволити купувати та споживати більше продуктів та послуг. Таким чином, піклування про навколишнє середовище й використання альтернативних джерел енергії стає зростаючим трендом вже не через злидні та нестатки, а як усвідомлений стиль життя із помірним споживанням, що також сприяє розвитку шерінгової економіки [7].

Основними трендами подальшого розвитку шерінгової економіки можна виділити наступні:

1) об'єднання шерінгових платформ у великі шерінгові онлайн-системи, де всі елементи взаємопов'язані. Варто зауважити, що за даними щорічної доповіді Euromonitor International про поведінку онлайн-користувачів у 2019 р., популярність набирають супердодатки, які об'єднуються не тільки зі службами доставки та платіжними системами, а й включають оголошення та онлайн-магазини, каршерінги, ігри, внутрішні чати і соціальні мережі, які можуть не мати нічого спільного з шерінгом. У такий спосіб, формується інфраструктура

онлайн-системи, яка інтегрує все необхідне для користувачів в один додаток у смартфоні, як наприклад: WeChat, Line, GoJek, Whim та Яндекс Go. Таким чином, даний тренд змінює весь процес бізнес-конкуренції в Інтернеті [5; 17];

2) зміна способу споживання. Шерінгова економіка вплинула на традиційні бізнес-моделі, які роками не змінювались. Зазвичай, саме це й надавало їм найбільшу конкурентну перевагу – довга історія із великою кількістю вкладених зусиль, часу та фінансових ресурсів. Однак, наразі цього недостатньо – для того, щоб залишатися конкурентоспроможними, необхідно глобально підлаштуватися під потреби ринку. Наприклад, такі глобальні компанії, як Toyota, Volvo, Hyundai, Volkswagen усвідомлюють зміну парадигми споживачів і вже запустили шерінг нових автомобілів за підпискою та продовжують розширювати даний сервіс. Згідно з дослідженням Каліфорнійського університету, зміниться концепція успіху виробників автомобілів – якщо раніше число проданих автомобілів було ключовою мірою успіху, то зараз – відстань, яку проїхав автомобіль. Якщо у 2015 р. на частку каршерінга припадало лише 4% (16 млрд км.) загальної відстані, яку проїхали автомобілі по всьому світі, то до 2030 р. на спільні поїздки, за прогнозами, буде припадати вже 26% даного показника [1];

3) відкриття нових можливостей для розвитку бізнесу та поява нових бізнес-проектів. Завдяки тому, що шерінгові платформи широко розповсюджуються та активно функціонують, вони стикаються із різноманітними труднощами, що створюють можливість для появи нових технологій, компаній та ніш, які ще більше спрощують процес споживання. Наприклад, у розвинених країнах ринок оренди нерухомості чітко контролюється за рахунок наявності у громадян номера соціального страхування і кредитної історії. Ці параметри дозволяють власникам нерухомості перевіряти можливих клієнтів. У такий спосіб, надається гарантія щодо платоспроможності клієнта, а у разі відмови від сплати по рахунку – це миттєво відіб'ється у їх кредитній історії та буде набагато складніше не тільки знімати житло, а й купувати речі та послуги. Однак, це ускладнює процес оренди житла, оскільки потрібна обов'язкова особиста зустріч, перевірка даних тощо. Тому був створений проект Rentberry, який пропонує сторонам-учасникам процесу надавати власні дані (номер соціального страхування і кредитну історію) та проводити всі операції з перевірки й відбору клієнтів автоматизовано онлайн;

4) подолання корупції. Варто відзначити, що у секторах, в яких працюють шерінгові компанії відсутня корупція, адже процес переходу коштів від клієнта до виконавця відбувається без посередників онлайн, платформа тільки стягує відсоток за транзакцію. Розвиток шерінгових онлайн-компаній надає можливість формування та впровадження нових покращених стандартів прозорості [6];

5) розвиток шерінгової економіки набирає значних обертів, однак успіх економіки спільного споживання залежить від двох елементів: зміни мислення та довіри. Все це не відбувається за короткий проміжок часу, тому деякі платформи, які прагнуть зростати занадто швидко ставлять під за-

грозу довіри клієнтів й можуть не витримати конкуренції, яка зростає у секторі шерінгових сервісів [9]. Наприклад, навесні 2019 р. ІРО провели Uber та Lyft – дві конкуруючі онлайн-платформи для спільних автомобільних поїздок. Проте ні авторитет Uber, як піонера в даному бізнесі, ні потенціал більш гнучкого Lyft не захистили акції обох компаній від помітного зниження – до вересня 2019 р. вони коштували на 30% менше ціни розміщення. Відповідно, суперництво, яке вже досить активно в шерінговій економіці, штовхає компанії на зниження цін, вкладення коштів в дорогі рекламні кампанії та ризиковані інвестиційні рішення;

6) підвищена роль держави як регулятора шерінгових процесів. З кожним роком держави все більше звертають увагу на економіку спільного споживання й поступово розробляють закони, направлені на її контроль та регулювання. Наприклад, влада Данії з 2018 р. ввела обов'язковий податковий збір з користувачів Airbnb, які здають квартири в оренду через сервіс. Однак, відповідальність за надання звітності перед владою покладена на шерінгові платформи, а не на самих користувачів [5].

Висновки і пропозиції. На основі проведеного дослідження, можна стверджувати, що шерінгова економіка – це соціально-економічне явище, яке формує нову модель спільного користування

людськими та фізичними ресурсами, швидкими темпами підкорює сучасність. Концепція сучасного шерінгу формується на постулатах економії часу шляхом автоматизації процесів, вигоді – скороченні витрат на необхідні матеріальні блага та їх утримання, раціональному споживанні – обмін речами, якими мало користуються власники, посиленні довіри у суспільстві та використанні комунікаційних технологій – ключовий чинник розвитку шерінгової економіки. Шерінгова економіка динамічно розвивалася в останні роки і прогнозується подальше зростання її обсягів – майже у 20 разів до 2025 р. Цьому сприятимуть такі фактори, як об'єднання шерінгових платформ у великі шерінгові онлайн-системи, зміна способу споживання, відкриття нових можливостей для розвитку бізнесу та поява нових бізнес-проектів, можливість подолання корупції, зміна мислення та рівня довіри до шерінгових сервісів, більш жорстка конкуренція та підвищена роль держави як регулятора шерінгових процесів. Однак, у ході даного дослідження було встановлено недоліки та проблеми розвитку шерінгу, що полягають в нормативній невизначеності, недостатньому регулюванні та браку відповідальності. Тому обґрунтування методів та інструментів регулювання економіки спільного споживання є перспективним напрямом подальших досліджень.

Список літератури:

1. Адактилос А.Д., Чаус М.С., Молдован А.А. Шеринговая экономика. *Economics. Экономика и бизнес*. 2018. № 4(36). С. 95–100.
2. Все спільне: як працює sharing economy. URL: <https://nv.ua/ukr/biz/experts/shcho-take-ekonomika-spilnogo-spozhyvannya-novi-biznes-modeli-50035050.html> (дата звернення: 03.11.2020).
3. Вся статистика інтернета на 2020 год – цифри и тренды в мире. URL: <https://www.web-canape.ru/business/internet-2020-globalnaya-statistika-i-trendy/> (дата звернення: 03.11.2020).
4. Еволюція довіри: як шерингова економіка руйнує світові кордони. URL: <http://economica.com.ua/article/63922122.html> (дата звернення: 03.11.2020).
5. Почему шеринг-экономика вырастет до \$335 млрд за ближайшие пять лет. URL: <https://www.vedomosti.ru/partner/articles/2020/02/13/822568-pochemu-shering-ekonomika> (дата звернення: 03.11.2020).
6. Семь главных трендов этого года в шеринг-экономике. URL: <https://rb.ru/opinion/sharing-this-year/> (дата звернення: 04.11.2020).
7. Шеринговая экономика – новая модель потребления. URL: <http://www.management.com.ua/qm/qm198.html> (дата звернення: 04.11.2020).
8. Як шерингова економіка змінює світ. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2016/09/5/603709/> (дата звернення: 04.11.2020).
9. 4 big trends for the sharing economy in 2019. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2019/01/sharing-economy/> (дата звернення: 04.11.2020).
10. Mobile/Desktop Usage (Latest 2020 Data). URL: <https://www.broadbandsearch.net/blog/mobile-desktop-internet-usage-statistics> (дата звернення: 03.11.2020).
11. Number of internet users worldwide from 2005 to 2019. URL: <https://www.statista.com/statistics/273018/number-of-internet-users-worldwide/> (дата звернення: 03.11.2020).
12. Number of sharing economy users in the United States from 2016 to 2021 (in millions). URL: <https://www.statista.com/statistics/289856/number-sharing-economy-users-us/#:~:text=There%20were%2044.8%20million%20adults,to%2086.5%20million%20by%202021.&text=The%20sharing%20economy%20is%20a,user%20but%20by%20private%20individuals> (дата звернення: 04.11.2020).
13. Number of smartphone users worldwide from 2016 to 2021. URL: <https://www.statista.com/statistics/330695/number-of-smartphone-users-worldwide/> (дата звернення: 03.11.2020).
14. Regulating the European Sharing Economy: State of Play and Challenges. URL: <https://www.intereconomics.eu/contents/year/2017/number/1/article/regulating-the-european-sharing-economy-state-of-play-and-challenges.html> (дата звернення: 04.11.2020).
15. Revenko L.S., Revenko N.S. Sharing Economy Phenomenon in the Digitization Era. *Journal of Siberian Federal University. Humanities & Social Sciences*. 2019. № 4(12). P. 678–700.
16. Share Economy 2017 The New Business Model. URL: <https://www.pwc.de/de/digitale-transformation/share-economy-report-2017.pdf> (дата звернення: 03.11.2020).
17. Sharing Economy and Collaborative Consumption: Definition, Examples, Market Size and Statistics 2018, Recent Trends. URL: <https://lovata.com/blog/sharing-economy-collaborative-consumption-definition-statistics-examples.html> (дата звернення: 03.11.2020).
18. The growth of Sharing Economy in Europe in 2019! URL: <https://www.rentorshare.net/the-growth-of-sharing-economy-in-europe-in-2019/> (дата звернення: 04.11.2020).

References:

1. Adaktilos A.D., Chaus M.S., Moldovan A.A. (2018). Sheringovaya ekonomika. Economics. *Ekonomika i biznes*, no. 4(36), pp. 95–100.
2. Vse spilne: yak pracyuye sharing economy. URL: <https://nv.ua/ukr/biz/experts/shcho-take-ekonomika-spilnogo-spozhyvannya-novi-biznes-modeli-50035050.html> (accessed: 03.11.2020).
3. Vsyta statistika internetu na 2020 god – cifry i trendy v mire. URL: <https://www.web-canape.ru/business/internet-2020-globalnaya-statistika-i-trendy/> (accessed: 03.11.2020).
4. Evolyuciya doviri: yak sheringova ekonomika rujnuye svitovi kordoni. URL: <http://economica.com.ua/article/63922122.html> (accessed: 03.11.2020).
5. Pochemu shering-ekonomika vyrastet do \$335 mlrd za blizhajshie pyat let. URL: <https://www.vedomosti.ru/partner/articles/2020/02/13/822568-pochemu-shering-ekonomika> (accessed: 03.11.2020).
6. Sem glavnyh trendov etogo goda v shering-ekonomike. URL: <https://rb.ru/opinion/sharing-this-year/> (accessed: 04.11.2020).
7. Sheringovaya ekonomika – novaya model potrebleniya. URL: <http://www.management.com.ua/qm/qm198.html> (accessed: 04.11.2020).
8. Yak sheringova ekonomika zminyuye svit. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2016/09/5/603709/> (accessed: 04.11.2020).
9. 4 big trends for the sharing economy in 2019. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2019/01/sharing-economy/> (accessed: 04.11.2020).
10. Mobile/Desktop Usage (Latest 2020 Data). URL: <https://www.broadbandsearch.net/blog/mobile-desktop-internet-usage-statistics> (accessed: 03.11.2020).
11. Number of internet users worldwide from 2005 to 2019. URL: <https://www.statista.com/statistics/273018/number-of-internet-users-worldwide/> (accessed: 03.11.2020).
12. Number of sharing economy users in the United States from 2016 to 2021 (in millions). URL: <https://www.statista.com/statistics/289856/number-sharing-economy-users-us/#:~:text=There%20were%2044.8%20million%20adults,to%2086.5%20million%20by%202021.&text=The%20sharing%20economy%20is%20a,user%20but%20by%20private%20individuals> (accessed: 04.11.2020).
13. Number of smartphone users worldwide from 2016 to 2021. URL: <https://www.statista.com/statistics/330695/number-of-smartphone-users-worldwide/> (accessed: 03.11.2020).
14. Regulating the European Sharing Economy: State of Play and Challenges. URL: <https://www.intereconomics.eu/contents/year/2017/number/1/article/regulating-the-european-sharing-economy-state-of-play-and-challenges.html> (accessed: 04.11.2020).
15. Revenko L.S., Revenko N.S. (2019). Sharing Economy Phenomenon in the Digitization Era. *Journal of Siberian Federal University. Humanities & Social Sciences*, no. 4(12), pp. 678–700.
16. Share Economy 2017 The New Business Model. URL: <https://www.pwc.de/de/digitale-transformation/share-economy-report-2017.pdf> (accessed: 03.11.2020).
17. Sharing Economy and Collaborative Consumption: Definition, Examples, Market Size and Statistics 2018, Recent Trends. URL: <https://lovata.com/blog/sharing-economy-collaborative-consumption-definition-statistics-examples.html> (accessed: 03.11.2020).
18. The growth of Sharing Economy in Europe in 2019! URL: <https://www.rentorshare.net/the-growth-of-sharing-economy-in-europe-in-2019/> (accessed: 04.11.2020).